

គោលការណ៍ទីក្រុងញ៉ិស

ស្តីពី

ស្ថាប័នជាតិសិទ្ធិមនុស្ស

ការិយាល័យទ្រទ្រង់ស្តីពីការអនុវត្តគោលការណ៍ទីក្រុងញ៉ិស និងស្ថាប័នជាតិសិទ្ធិមនុស្ស ក្រុងហ្សឺណែវ

សេចក្តីប្រកាស
 ថាសកល
 ស្តីពីសិទ្ធិបោះឆ្នោត
 ១៩៩៨-២០០៨

សេចក្តីថ្លែងថ្កុះ និង
 យុត្តិធម៌សំរាប់ទាំងអស់គ្នា

អង្គការសហប្រជាជាតិ
 សិទ្ធិបោះឆ្នោត

ការិយាល័យនៃខ្សែក្រវាញស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិបោះឆ្នោត
 ការិយាល័យប្រចាំកម្ពុជា - ភ្នំពេញ

គោលការណ៍ស្តីពីឋានៈនៃស្ថាប័នជាតិ

ដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស

ជាទូទៅគេហៅថា " គោលការណ៍ទីក្រុងប៉ារីស "

កត់សំគាល់ : គោលការណ៍ស្តីពីឋានៈនៃស្ថាប័នជាតិដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស ដែលគេស្គាល់ជាទូទៅថាជា "គោលការណ៍ទីក្រុងប៉ារីស" ពីព្រោះគោលការណ៍ទាំងនេះត្រូវបានផ្តើមព្រាងឡើងនៅទីក្រុងប៉ារីស ។ គោលការណ៍នេះមិនជាប់ទាក់ទងនឹងមិនត្រូវភាន់ច្រឡំជាមួយកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាព ដែលបានចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុងប៉ារីសក្នុងឆ្នាំ១៩៩១ ឡើយ : ច្បាប់ចុងក្រោយនៃសន្តិសិទ្ធិទីក្រុងប៉ារីស ស្តីពីកម្ពុជា កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីដំណោះស្រាយនយោបាយរួមមួយ នៃជម្លោះកម្ពុជា កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យភាព បូរណភាពទឹកដី ភាពមិនអាចរំលោភបំពានបាន អព្យាក្រឹត្យភាព និងឯកភាពជាតិ នៃកម្ពុជា និងសេចក្តីប្រកាសស្តីពីការស្តារនិងការកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ។

បោះពុម្ពផ្សាយដោយការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការ

សហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំនៅកម្ពុជា

ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៦

**គោលការណ៍ស្តីពីឋានៈនៃស្ថាប័នជាតិ
ដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស**

អារម្ភកថា

គោលការណ៍ស្តីពី “ឋានៈនៃស្ថាប័នជាតិ” ត្រូវបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅពីថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៣ ។ គោលការណ៍ទាំងនេះ ចែងអំពីលក្ខណៈវិជ្ជមានជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់អំពីស្ថាប័នជាតិមួយសំរាប់ការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ហើយនិងកំណត់ថាតើស្ថាប័ននេះ មានប្រសិទ្ធភាព ឯករាជ្យភាព និងមានពហុនិយមយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ?

គោលការណ៍ទាំងនេះចែកចេញជាបួនផ្នែក : ផ្នែកទីមួយពន្យល់អំពីសមត្ថកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ស្ថាប័នជាតិ ផ្នែកទីពីរ និយាយអំពីសមាសភាពរបស់ស្ថាប័នជាតិ និងការធា

នាឱ្យស្ថាប័ននេះមានឯករាជ្យភាព និងពហុនិយម ផ្នែកទីបី
ចែងអំពីវិធីប្រតិបត្តិការរបស់ស្ថាប័នជាតិនេះ ហើយផ្នែកចុង
ក្រោយ

ចែងបន្ថែមគោលការណ៍មួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថាប័ន
ដែលមានសមត្ថកិច្ចយុត្តាធិការប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ។

ស្ថាប័នជាតិដើម្បីសិទ្ធិមនុស្សនេះ នៅពេលដែលត្រូវបាន
បង្កើតឡើង ស្របតាមកាលៈទេសៈត្រឹមត្រូវ និងស្របតាម
គោលការណ៍ទាំងនេះ ហើយអាចដើរតួនាទីដ៏សំខាន់ ក្នុងការ
លើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន
ដូចមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និង
សន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សដទៃទៀត ។

ស្ថាប័នជាតិមានទម្រង់ផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន ។ ស្ថាប័នទាំង
នេះ មានចាប់ពីគណៈកម្មការធំៗ ដែលមានសមាសភាព សមា
ជិកគណៈកម្មការឯករាជ្យ រហូតដល់សមាជិក ឬអ្នកការពារ
សិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើនរូប (ombudsmen) ស្ថាប័នជាតិអាច

មានសមត្ថកិច្ចផ្សេងៗគ្នា :

ស្ថាប័នជាតិខ្លះទទួលអំណាចយ៉ាងច្រើនក្នុងការស៊ើបអង្កេតនិង
ការដោះស្រាយករណីរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស នៅក្នុងប្រទេសរបស់
ខ្លួន ស្ថាប័នជាតិខ្លះមានអាណត្តិកំណត់ត្រឹមតែជាអ្នកផ្តល់អនុ
សាសន៍ដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចឬធ្វើយ៉ាងណាឱ្យសាធារណ
ជនយល់ដឹងច្រើនថែមទៀតអំពីបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្សតាមរយៈការ
អប់រំ ការស្រាវជ្រាវ និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្សេងៗ ។

ទោះជាមានសមាសភាព សមត្ថកិច្ច ឬវិធីប្រតិបត្តិការ
ដូចម្តេចក៏ដោយ ស្ថាប័នទាំងនេះ ត្រូវបានគេចាត់ថ្នាក់ថាជា
ស្ថាប័នជាតិដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស ។ គេបង្កើតស្ថាប័នជាតិទាំងនេះ
ឡើង ក្នុងបំណងអនុវត្តការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋ ដើម្បីធានា
ថាសិទ្ធិមនុស្សត្រូវបានការពារ និងគោរព ហើយកិច្ចការដំបូង
និងសំខាន់ជាងគេបំផុតនោះ គឺឯករាជ្យភាពនៃតុលាការ ។
ស្ថាប័នទាំងនេះក៏អាចដើរតួនាទីជា "ស្ថាន" មួយដ៏សំខាន់រវាង
រដ្ឋាភិបាល និងសង្គមស៊ីវិលផងដែរ ។

ស្ថាប័នជាតិទាំងនេះ អាចដំណើរការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទៅបាន លុះត្រាតែឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល និងមានពហុនិយមនៃសមាជិកភាពរបស់ខ្លួន ដែលតំណាងឱ្យគ្រប់វិស័យទាំងអស់នៃសង្គម។ ស្ថាប័នមួយដែលស្របទៅនឹងគោលការណ៍ទាំងនេះ អាចមានឱកាសច្រើនក្នុងការសំរេចបាននូវគោលដៅរបស់ខ្លួនក្នុងការការពារ និងការលើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្សនៅថ្នាក់ជាតិ ។

គោលការណ៍ស្តីពីឋានៈនៃស្ថាប័នជាតិណានា

សេចក្តីសម្រេចអនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជា
ជាតិលេខ A/RES/48/134 ចុះថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៩៤

សមត្ថកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវ

១- ស្ថាប័នជាតិមួយត្រូវមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការលើកស្ទួយ និង
ការពារសិទ្ធិមនុស្ស ។

២- ស្ថាប័នជាតិមួយ ត្រូវបានផ្តល់អាណត្តិយ៉ាងទូលំទូលាយ
តាមដែលអាចធ្វើបានដែលនឹងត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុង
អត្ថបទរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬអត្ថបទច្បាប់ ដោយគូសបញ្ជាក់អំពី
សមាសភាព និងវិសាលភាពនៃសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ។

៣- ស្ថាប័នជាតិមួយត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវ ក្នុងនោះមាន
ការទទួលខុសត្រូវដូចខាងក្រោមនេះ ៖

(ក) ដាក់ស្នើទៅរដ្ឋាភិបាល សភាជាតិ និងស្ថាប័នមាន

សមត្ថកិច្ចដទៃទៀត ដោយឈរលើមូលដ្ឋាន នៃការប្រឹក្សា
យោបល់ តាមរយៈការស្នើសុំពីអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ ឬតាមរយៈ
ការប្រើប្រាស់អំណាចរបស់ខ្លួនក្នុងការបើកសវនាការលើបញ្ហា
ណាមួយ ដោយមិនចាំបាច់បញ្ជូនទៅថ្នាក់លើនូវមតិ យោបល់
អនុសាសន៍ សំណើ និងរបាយការណ៍ពីបញ្ហាអ្វីមួយពាក់ព័ន្ធនឹង
ការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ស្ថាប័នជាតិ អាច
សំរេចធ្វើការបោះពុម្ពផ្សាយព័ត៌មានទាំងនោះ មតិ យោបល់
អនុសាសន៍ សំណើ និងរបាយការណ៍ទាំងនេះ ក៏ដូចជាបុព្វសិទ្ធិ
របស់ស្ថាប័នជាតិ ត្រូវតែទាក់ទងទៅនឹងវិស័យដូចខាងក្រោម
នេះ :

(១) បញ្ញត្តិច្បាប់ ឬបញ្ញត្តិរដ្ឋបាលក៏ដូចជាបញ្ញត្តិទាំងឡាយ
ដែលទាក់ទងនឹងអង្គការតុលាការ ដែលមានបំណងរក្សា និង
ពង្រឹងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស ចំពោះបញ្ហានេះ ស្ថាប័នជាតិ
ត្រូវពិនិត្យបញ្ញត្តិច្បាប់ និងបញ្ញត្តិរដ្ឋបាលដែលនៅជាធរមាន
ក៏ដូចជាច្បាប់ និងសំណើផ្សេងៗ ហើយត្រូវផ្តល់អនុសាសន៍

ទាំងនេះតាមការគួរ ដើម្បីធានាឱ្យបទបញ្ញត្តិទាំងនេះស្របទៅ
នឹងគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស បើសិនជាចាំបាច់
ស្ថាប័ននេះ ស្នើសុំឱ្យអនុម័តច្បាប់ថ្មី ឬធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់
ដែលកំពុងអនុវត្ត និងអនុម័ត ឬធ្វើវិសោធនកម្មវិធានរដ្ឋ

ាល

ផ្សេងៗ ។

(២) ស្ថានភាពណាមួយ នៃការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ដែលខ្លួន
សំរេចទទួលដោះស្រាយ ។

(៣) ការរៀបចំរបាយការណ៍ ស្តីពី ស្ថានភាពជាតិពាក់ព័ន្ធ
នឹងសិទ្ធិមនុស្សទូទៅ និងបញ្ហាជាក់លាក់ដទៃទៀត ។

(៤) ទាញចំណាប់អារម្មណ៍របស់រដ្ឋាភិបាល ចំពោះសភាព-
ការណ៍ផ្សេងៗ នៅក្នុងតំបន់ណាមួយនៃប្រទេស ដែលមានការ
រំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និងធ្វើសំណើទៅរដ្ឋាភិបាលសុំឱ្យផ្តើមគំនិត
ដើម្បីបញ្ឈប់សភាពការណ៍ទាំងនោះ ហើយប្រសិនជាចាំបាច់

ត្រូវសំដែងមតិយោបល់អំពីជំហ និងប្រតិកម្មចំពោះរដ្ឋាភិបាល

(ខ) លើកស្ទួយ និងធានាឱ្យមានភាពស្របគ្នារវាងច្បាប់
បទបញ្ជា និងការអនុវត្តន៍ថ្នាក់ជាតិ ជាមួយនឹងលិខិតុបករណ៍
សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ដែលរដ្ឋគឺជាភាគី និងការអនុវត្តន៍លិខិត
បទដ្ឋានគតិយុត្តទាំងនោះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

(គ) ជំរុញឱ្យមានការផ្តល់សច្ចាប័នលើលិខិតុបករណ៍ទាំង
ឡាយ ដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ឬការចូលជាសមាជិកនៃ
លិខិតុបករណ៍ទាំងនោះ ហើយត្រូវធានាការអនុវត្តន៍លិខិតបទ
ដ្ឋានគតិយុត្តទាំងនោះ ។

(ឃ) រួមចំណែកក្នុងការធ្វើរបាយការណ៍ ដែលរដ្ឋជាភាគី
ត្រូវបានតម្រូវឱ្យដាក់របាយការណ៍នេះ ទៅស្ថាប័ន និងគណៈ
កម្មាធិការទាំងឡាយ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងទៅ
ស្ថាប័ននានានៅថ្នាក់តំបន់ ស្របតាមកាតព្វកិច្ចនៃសន្ធិសញ្ញា
របស់ខ្លួន ហើយប្រសិនបើចាំបាច់ ត្រូវសំដែងមតិ យោបល់លើ

ប្រធានបទ ដោយគោរពឱ្យបានត្រឹមត្រូវចំពោះឯករាជ្យភាព
របស់ខ្លួន ។

(ង) សហការណ៍ជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គ
ការដទៃទៀត នៅក្នុងប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្ថាប័ន
ថ្នាក់តំបន់ និងស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិនៃប្រទេសដទៃទៀតដែលមាន
សមត្ថកិច្ចក្នុងវិស័យការពារ និងលើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្ស ។

(ច) ជួយបង្កើតកម្មវិធីសំរាប់បង្រៀននិងសំរាប់ការស្រាវ
ជ្រាវអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងរួមចំណែកក្នុងការបង្ហាត់បង្រៀន
នៅតាមសាលារៀន សាកលវិទ្យាល័យ និងភូមិសិក្សាវិជ្ជាជីវៈ
ផ្សេងៗ ។

(ឆ) ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងកិច្ចខិតខំប្រឹង
ប្រែងប្រយុទ្ធប្រឆាំងរាល់ទម្រង់នៃការរើសអើង ជាពិសេស
ការរើសអើងពូជសាសន៍ ដោយបង្កើនការយល់ដឹង ដល់សាធា
រណៈជន ជាពិសេសតាមរយៈព័ត៌មាន និងការអប់រំ និងតាម-

រយៈការប្រើប្រាស់ទីភ្នាក់ងារសារព័ត៌មានទាំងអស់ ។

សមាសភាព និងការធានាឯករាជ្យភាព
និងពហុនិយម

(១) សមាសភាពរបស់ស្ថាប័នជាតិ និងការតែងតាំងសមាជិក
របស់ខ្លួន ទោះជាតាមមធ្យោបាយនៃការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំង
ឬតាមមធ្យោបាយផ្សេងពីនេះ ត្រូវតែបានបង្កើតឡើងស្រប
ទៅតាមនីតិវិធីមួយដែលលែងលក រាល់ការធានាដែលចាំបាច់
ដើម្បីបញ្ជាក់ពីភាពជាតំណាងអោយពហុភាពនិយមនៃកំលាំង
សង្គម(នៃសង្គមស៊ីវិល) ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការការពារ និងការ
លើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្ស ជាពិសេស តាមរយៈអំណាចផ្សេងៗ
ដែលនឹងអាចបង្កើតឱ្យមានកិច្ចប្រតិបត្តិការប្រកបដោយប្រសិទ្ធ
ភាពរវាងតំណាង ឬតាមរយៈវត្តមានតំណាងរបស់៖

(ក) អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
រាល់ដែលទទួលខុសត្រូវផ្នែកសិទ្ធិ មនុស្ស និង-
ការខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការ រើសអើង-

ពូជសាសន៍ សហជីព អង្គការសង្គម និងវិជ្ជាជីវៈដែល
ពាក់ព័ន្ធ ឧទាហរណ៍ សមាគមមេធាវី វេជ្ជបណ្ឌិត អ្នកសារព័ត៌
មាន និងសមាគមអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រជាន់ខ្ពស់ទាំងឡាយជាដើម ។

(ខ) មាននិន្នាការទៅរកគំនិតខាងទស្សនៈវិជ្ជា ឬខាង
សាសនា

(គ) សកលភាព និងអ្នកជំនាញដែលមានគុណសម្បត្តិ
គ្រប់គ្រាន់

(ឃ) សភាជាតិ

(ង) ក្រសួងនានារបស់រដ្ឋាភិបាល(ប្រសិនជាត្រូវបានរាប់
បញ្ចូល តំណាងទាំងនេះ គួរតែចូលរួមត្រឹមតែការពិភាក្សា
ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងសមត្ថកិច្ចជាអ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់) ។

២-ស្ថាប័នជាតិ ត្រូវមានហេត្តារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលសក្តិសមទៅ
នឹងការធ្វើសកម្មភាពដ៏រលូនរបស់ខ្លួន ជាពិសេស ត្រូវមាន

ថវិកាគ្រប់គ្រាន់ ។ គោលបំណងនៃថវិកានេះគួរតែធ្វើឱ្យស្ថាប័ន
នេះ មានបុគ្គលិកនិងទីតាំងផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បី
ឱ្យមានភាពឯករាជ្យ ពីរដ្ឋាភិបាល ហើយមិនស្ថិតក្រោម-
ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុពី រដ្ឋាភិបាលដែលអាចនាំ
ឱ្យប៉ះពាល់ដល់ឯករាជ្យភាពរបស់ខ្លួន ។

៣- ដើម្បីធានាឱ្យមានអាណត្តិមួយដែលមានស្ថេរភាពសំរាប់
សមាជិកនៃស្ថាប័នជាតិនេះ បើពុំនោះទេស្ថាប័ននេះ នឹងមិន
អាចមានឯករាជ្យភាពពិតប្រាកដឡើយ ការតែងតាំងសមាជិក
ត្រូវតែធ្វើឡើងដោយច្បាប់មួយជាធរមានដែលនឹងត្រូវកំណត់
រយៈពេលជាក់លាក់នៃអាណត្តិនេះ ។ អាណត្តិនេះ អាចនឹងបន្ត
ទៀតបានដរាបណាពហុភាពនិយមនៃស្ថាប័ននេះត្រូវតែធានា ។

វិធីសាស្ត្រនៃប្រតិបត្តិការ

ស្ថិតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួន ស្ថាប័ន
ជាតិនេះត្រូវ :

(ក) ពិចារណាដោយសេរីនូវបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ទោះជាបញ្ហានោះត្រូវបានបញ្ជូនដោយរដ្ឋាភិបាល ឬស្ថាប័ននេះបានទទួលយក ដោយមិនមានការបញ្ជូនទៅអាជ្ញាធរថ្នាក់លើតាមសំណើរបស់សមាជិកខ្លួន ឬដោយអ្នកប្តឹងណាម្នាក់ក៏ដោយ ។

(ខ) ស្តាប់ជនណាក៏ដោយ និងទទួលព័ត៌មាននិងឯកសារណាក៏ដោយដែលចាំបាច់ សំរាប់ធ្វើការវាយតម្លៃសភាពការណ៍ទាំងឡាយដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

(គ) ឆ្លើយតបចំពោះមតិយោបល់របស់សាធារណៈដោយផ្ទាល់ ឬតាមរយៈអង្គការសារព័ត៌មាន ជាពិសេសដើម្បីធ្វើការផ្សព្វផ្សាយមតិយោបល់ និងអនុសាសន៍របស់ខ្លួន ។

(ឃ) ជួបប្រជុំជាប្រចាំ និងតាមការចាំបាច់ នៅចំពោះវត្តមាននៃសមាជិកទាំងអស់របស់ខ្លួន បន្ទាប់ពីមានការកោះប្រជុំយ៉ាងត្រឹមត្រូវនោះ ។

(ឯ) បង្កើតក្រុមការងារពិភ្ជុំងចំណោមសមាជិករបស់ខ្លួន តាមការចាំបាច់ ហើយបង្កើតផ្នែកផ្សេងៗ តាមមូលដ្ឋាន ឬ តាមតំបន់ ដើម្បីជួយដល់ស្ថាប័ននេះ ក្នុងការអនុវត្តន៍មុខងារ ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

(ច) ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ ជាមួយស្ថាប័នដទៃទៀត ទោះជាស្ថាប័នតុលាការ ឬស្ថាប័នផ្សេងពីនេះក៏ដោយ ដែល ទទួលខុសត្រូវក្នុងការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស (ជាពិសេស ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ និងស្ថាប័នប្រហាក់ ប្រហែលដទៃទៀត) ។

(ឆ) តាមទស្សនៈដែលថា អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា បានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការពង្រីកការងាររបស់ស្ថាប័នជាតិ ស្ថាប័ននេះបង្កើតទំនាក់ទំនងកាន់តែច្រើនឡើងជាមួយអង្គការ ក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលបានលះបង់ចំពោះការលើកស្ទួយ និងការ ការពារសិទ្ធិមនុស្ស ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ការ ប្រយុទ្ធប្រឆាំងពូជសាសន៍និយម ការការពារពិសេសដល់ក្រុម

ជនដែលងាយរងគ្រោះ (ជាពិសេសកុមារ កម្មករទេសន្តរប្រ
វេសន៍ ជនភៀសខ្លួន ជនពិការផ្លូវកាយនិងផ្លូវចិត្ត) ឬចំពោះ
វិស័យឯកទេសផ្សេងៗទៀត ។

គោលការណ៍បន្ថែមស្តីពីឋានៈនៃគណៈកម្មការនានា
ដែលមានសមត្ថកិច្ចជួបតុលាការ

ស្ថាប័នជាតិមួយអាចមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការធ្វើសវនាការ
និងពិចារណាលើបណ្តឹង និងព្យាបាលផ្សេងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថាន
ភាពបុគ្គល ។ ករណីរឿងទាំងឡាយនៅចំពោះមុខខ្លួនដែលប្តឹង
ដោយបុគ្គល អ្នកតំណាង ឬតតិយជន អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
សមាគមសហជីពកម្មករ ឬអង្គការតំណាងដទៃទៀត។ នៅក្នុង
ករណីនេះ និងដោយមិនប៉ះពាល់ដល់គោលការណ៍ ដែលមាន
ចែងខាងលើស្តីពីអំណាចដទៃទៀតរបស់គណៈកម្មការ មុខងារ
ដែលបានប្រគល់ឱ្យគណៈកម្មការទាំងនេះ ត្រូវផ្អែកលើគោល
ការណ៍ដូចខាងក្រោមនេះ៖

(ក) ស្វែងរកដំណោះស្រាយមួយប្រកបដោយមេត្រីភាព តាមរយៈការផ្សះផ្សា ឬស្ថិតក្នុងកំរិតដែលបានកំណត់ដោយ ច្បាប់តាមរយៈសេចក្តីសម្រេចជាធរមាននានា ឬប្រសិនបើចាំបាច់ ត្រូវផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការរក្សាការសំងាត់ ។

(ខ) ជូនដំណឹងទៅភាគីដែលប្តឹងតវ៉ាពិសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ជា ពិសេស ដំណោះស្រាយដែលមានចំពោះគាត់ និងការលើក- ស្ទួយពួកគាត់អោយទទួលបានសិទ្ធិទាំងនោះ ។

(គ) បើកសវនាការលើបណ្តឹង ឬព្យាបាទ ឬបញ្ជូនបណ្តឹង ឬ ព្យាបាទនោះ ទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដទៃទៀត តាមការកំ ណត់ដូចមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ ។

(ឃ) ផ្តល់អនុសាសន៍ ទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ជា ពិសេស ដោយការស្នើធ្វើវិសោធនកម្ម ឬធ្វើកំណែទម្រង់ច្បាប់ បទបញ្ជា និងការអនុវត្តន៍មួយចំនួនផ្នែករដ្ឋបាល ជាពិសេស ប្រសិនបើការអនុវត្តន៍នោះ បានបង្កការលំបាក